

Business Case aansluiten pensioensector op de Loonaangifteketen

Gegevens verwerkt van:

Utrecht, 10 september 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Context	5
1.2 Aanpak	7
1.3 Uitgangspunten	7
1.4 Opzet	8
2 Business Case Kwantitatief	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Resultaat (Totaal)	8
2.3 Resultaten per type gegevensincasso	9
2.4 Investering	9
3 Business Case Kwalitatief	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Voordelen	11
3.3 Risico's	12
3.3.1 Afhankelijkheid	12
3.3.2 Controlebeperkingen	13
3.3.3 Procesbeperkingen	13
3.3.4 Datakwaliteit	13
3.3.5 Piekbelasting	14
3.4 Aandachtspunten	14
3.4.1 Business Case	14
3.4.2 Bijzondere situaties en datakwaliteit	15
4 Analyse	15
4.1 Business Case	15
4.2 Controles	17
4.2.1 Controle processen LAK	17
4.2.2 Controleprocessen pensioenuitvoering IST en SOLL	17
4.3 Voordelen/nadelen voor verschillende stakeholders	18
5 Conclusies/Aanbevelingen	20
5.1 Conclusies	20
5.2 Aanbevelingen	20
6 Bijlagen	21
6.1 Bijlage: Toe te voegen gegevens	21
6.2 Bijlage: Kosten voor pensioenuitvoerders voor gegevensleveringen door UWV	22

Samenvatting

Voor u ligt het rapport “Business Case aansluiten pensioensector op de Loonaangifteketen”. Hoewel de naam suggereert dat het alleen om een financiële afweging zou gaan, bevat dit rapport inzichten over de financiële effecten alsook de kwalitatieve effecten van een overgang naar de Loonaangifteketen (LAK) voor het maandelijks inwinnen van deelnemersgegevens.

De afgelopen maanden werkten collega’s uit de Pensioensector samen met collega’s van het Ketenbureau LAK en SIVI aan dit onderzoek. De representativiteit van het onderzoek binnen de pensioensector is hoog en daarom besloten we om de uitkomst van de Business Case zonder verdere opschaling met u te delen.

De LAK bestaat nu bijna zestien jaar en professionaliseerde sterk door de jaren heen. Afgelopen tien jaar maakte de pensioensector ook een professionaliseringslag op het gebied van het verwerken van werkgever- en deelnemergegevens onder andere door het invoeren van de Uniforme Pensioenaangifte (UPA). De kwaliteit en diversiteit van momenteel in gebruik zijnde koppelingen in het pensioenlandschap is nog groot, dit maakt migratie naar een uniforme en kwalitatief hoogwaardige LAK-interface aantrekkelijk.

De aan deze Business Case deelnemende partijen (‘BV Nederland’) uit de pensioen- en verzekeringssector inclusief de aangesloten werkgevers, geven per jaar ruim € 217,2 miljoen uit aan het verzamelen, aanvullen, insturen, controleren en corrigeren van gegevens ten behoeve van de pensioenadministraties. Het overgrote gedeelte van deze kosten (€ 198,7 miljoen) zit aan werkgeverzijde. Pensioenuitvoerders besteden momenteel circa € 18,5 miljoen aan het verwerken en controleren van de gegevens en de handhaving.

Business Case - conclusies

Op ‘BV Nederland’ niveau levert de overgang naar de LAK een 30% daling van de verwerkingskosten op (totale besparing: € 64,1 miljoen). Hiervan valt € 62,6 miljoen toe aan de werkgevers en € 1,5 miljoen aan de fondsen/pensioenuitvoerders. De totaal benodigde investering bedraagt € 33,1 miljoen, derhalve geldt een terugverdientijd van 0,5 jaar. De impact is conservatief ingeschat en mogelijkheden om deze uitkomsten te ‘schalen’ zijn niet gebruikt. Ook de effecten van samenwerking tussen partijen, bijvoorbeeld op het gebied van communicatie, zijn niet meegenomen in het resultaat. Echter: De investeringen moeten gedaan worden aan de zijde van de pensioenuitvoerders en de baten vallen grotendeels aan de zijde van de werkgevers. Hierdoor is het noodzakelijk om apart over de financiering van de migratie te spreken.

De spreiding tussen de aangeleverde cijfers door de participerende pensioenuitvoerders is aanzienlijk. Wanneer we in meer detail kijken naar de aanlevering van de participerende pensioenuitvoerders trekken we de volgende conclusies:

1. Bij niet gestandaardiseerde gegevensincasso (via portalen, ad-hoc aanlevering etc.) zien we een duidelijke efficiency sprong bij alle partijen van 41% wanneer gebruik gemaakt gaat worden van de LAK.
2. Bij gestandaardiseerd gegevensincasso (momenteel via UPA en UPA+) zijn de voordelen voor de werkgevers ook aanzienlijk. De kosten van de uitvoering nemen daarbij op totaal niveau af met 24%. Bij de pensioenuitvoeringskosten van de “UPA” partijen is sprake van een grote spreiding van de resultaten (varieert van – 60% tot + 33% op nominaal relatief geringe bedragen). De verklaring voor deze spreiding is de verwachting van enkele partijen dat de controle kosten na introductie van de LAK zullen toenemen, andere partijen verwachten deze toename niet. Bij “UPA” fondsen waar sprake is van grote handhavingslasten zien we een additionele besparing van ongeveer 10%.

De kwalitatieve zijde van de Business Case is mogelijk nog interessanter. Afgelopen jaren is de interesse voor datakwaliteit enorm toegenomen. In de aanloop naar het WTP¹-tijdperk zullen alle fondsen en uitvoerders stevig moeten investeren om fouten uit het verleden op te sporen en te corrigeren. De overgang naar de LAK is een goede manier om datakwaliteit bij de bron ook voor de toekomst te borgen.

¹ Wet Toekomst Pensioenen

Onderzoek Deloitte

Parallel aan het ontwikkelen van de Business Case is, op verzoek van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, het gebruik van het SV-Loon als Pensioengevend salaris onderzocht. De onderzoekers van Deloitte concluderen dat dit gebruik van SV-Loon in veel sectoren aanzienlijke impact zal hebben (tot tientallen procentpunten) op de pensioenopbouw van de deelnemers. Deze impact is niet evenredig gespreid over leeftijd, inkomens of andere categorieën en daarmee moeilijk te corrigeren. Met andere woorden: vanuit een functioneel perspectief is (beperkte) aanpassing van de gegevensset binnen de LAK ten behoeve van breed gebruik in de pensioensector noodzakelijk². In eerder onderzoek³ is gekeken met welke toevoeging aan de gegevensset van de LAK de impact hiervan ondervangen kan worden. Met de toevoeging van 7 data-elementen wordt de impact op de pensioenopbouw zoals beschreven in het Deloitte-onderzoek ondervangen.

Aanbevelingen

Ieder onderzoek roept nieuwe vragen op en kent aanbevelingen voor vervolgstappen. Dit onderzoek levert de volgende aanbevelingen/vervolgstappen op:

1. Presenteer de Business Case in het Kernteam Loonaangifteketen.
2. Presenteer de Business Case aan de gezamenlijke vergadering van de Advies en Uitvoeringsraad, het Verbond van Verzekeraars (Sector Collectief Leven) en het Bestuur Pensioenfederatie.
3. Organiseer een ‘gemeenschappelijk overleg’ met betrokken partijen (ministeries, keteneigenaren, pensioenfondsen en –uitvoerders, softwareontwikkelaars) om de haalbaarheid en wenselijkheid van de oplossingsrichtingen af te stemmen.
4. Stel met elkaar vast of de uitkomsten van de Business Case aanleiding geven om aansluiting van de pensioensector op de LAK verder op te pakken.
5. Indien ten aanzien van punt 4 positief besloten wordt, zal het ‘gemeenschappelijk overleg’ (zie punt 3.) een verzoek doen aan het projectteam ondersteund door SIVI om in afstemming met de betrokken partijen een concept roadmap uit te werken voor de aanpak van het vervolgtraject.

² Rapport: Pensioengevend Loon uit de Loonaangifteketen, Deloitte (belastingadviseurs) april 2022.

³ Consultatiedocument Loonaangifteketen v.1

1 Inleiding

1.1 Context

Koppelen loon/salarisadministratie met pensioenadministratie

Om een kwalitatief hoogwaardige pensioenadministratie te kunnen voeren in Nederland is voeding met goede gegevens noodzakelijk. De belangrijkste bron van gegevens voor een pensioenadministratie is de loon/salarisadministratie van de aangesloten werkgevers. Via een koppeling met deze loon/salarisadministratie komt 99% van de mutaties in een pensioenadministratie binnen.

Momenteel zien we vier manieren van koppelen tussen loon/salarisadministratie en pensioenadministraties:

- 1) Ad hoc koppelingen (10%);
- 2) Portalen waarin gegevens ingevoerd kunnen worden (en eventueel geüpload (33%);
- 3) UPA of UPA+⁴ standaard of de Loonadministratie keten (52%)⁵;
- 4) Via rechtstreekse koppeling met de LAK (één pensioenuitvoerder) (5%).

Voor middelgrote en kleinere fondsen⁶ wordt nog veel gebruik gemaakt van ad hoc koppelingen en portalen om gegevens over te brengen van de loon/salarisadministratie pakketten naar de pensioenadministratie: een fout- en onderhoudsgevoelige manier van koppelen.

Werken met de Uniforme Pensioenaangifte (UPA) is populair

Sinds de introductie van de UPA(+) standaard in 2017 werd deze steeds populairder. Alle grote pensioenuitvoerders in Nederland hebben inmiddels een mogelijkheid om gegevens volgens deze standaard te verwerken. Deze UPA-standaard wordt nog niet toegepast voor alle fondsen. De migratie wordt per fonds aangepakt en elke migratie kost tijd en vereist een aanpassing van de werkwijze bij fondsen, uitvoerders en werkgevers.

De UPA-standaard beschrijft de manier van koppelen (protocol), de inhoud van de berichten (de velden die nodig zijn om de juiste pensioenopbouw te kunnen berekenen) en de uit te voeren controles.

Beperkingen van de UPA

De UPA biedt geen geautomatiseerde ondersteuning voor die controles. Leveranciers en ontvangers moeten de UPA-controles zelf implementeren. Ook heeft de UPA geen hulpmiddelen om tijdige en volledige dataleveringen af te dwingen.

Tenslotte kan het voorkomen dat de UPA-koppeling gegevens mist die nodig zijn voor de berekening/voorzetting van dekkingen en premiebetalingen bij ziekte/arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. Hiervoor zijn andere interfaces noodzakelijk. Dit onderwerp wordt bij de overgang naar het WTP-tijdperk belangrijker als gevolg van de invoering van risico-dekkingen voor Nabestaande-, Wezen- en Arbeidsongeschiktheidspensioen.

⁴ Dit betreft het bericht Loon en Premie Gegevens (LPG) van APG.

⁵ Percentages gebaseerd op de gegevensaanlevering voor de Business Case (gebaseerd op aangesloten werkgevers).

⁶ In deze notitie worden Pensioenuitvoerders (pensioenfondsen, pensioenverzekeraars en premiepensioeninstellingen) ook aangeduid met "fondsen". De pensioenadministrateurs of pensioenuitvoeringsorganisaties vallen buiten het bestek van deze notitie.

Wettelijk verplichte Loonaangifte vanaf 2006

Sinds 2006 kent Nederland de Loonaangifteketen (LAK); eigendom van de Belastingdienst, UWV en CBS. Naast de eigenaren maken ook vele afnemers zoals Gemeenten en SVB gebruik van de gegevens uit de LAK. Iedere maand worden door circa 720.000 inhoudingsplichtigen de gegevens over 24 miljoen inkomstenverhoudingen via de Loonaangifte ingediend bij de Belastingdienst en vastgelegd in de Polisadministratie bij UWV.

De inhoudingsplichtige vult de Loonaangifte met gegevens over wie in dienst is, of aan wie een uitkering of pensioen wordt verstrekt. Daarbij geeft de inhoudingsplichtige aan wat de aard en omvang is van het inkomen dat betaald is. Ook geeft de inhoudingsplichtige aan hoeveel en welke sociale premies en loonbelasting in totaal moeten worden afgedragen. Per werknemer, pensioen- en/of uitkeringsgerechtigde geven de inhoudingsplichtigen ook nog specifieke gegevens door, zoals bijvoorbeeld de datum in of uit dienst, of het aantal uren waarover in de afgelopen periode loon is betaald. Per werknemer per inkomstenverhouding worden circa 128 gegevens (data-velden) doorgegeven.

Onderzoek vanuit Pensioenfederatie naar LAK (2015)

In 2015 is onderzoek gedaan of de LAK ook ingezet kon worden als instrument voor de Pensioenaangifte. Het rapport van Franke uit 2015 beschrijft een (beperkte) uitbreiding van de gegevensset voor de Loonaangifte die nodig is om een viertal pensioenfondsen (her)gebruik te kunnen laten maken van gegevens uit de LAK. Rond de LAK bestonden toen nog te veel onzekerheden.

Het gebruik van de LAK is sinds 2015 sterk gestegen, ook is het beheer verder geprofessionaliseerd en is het aantal externe gebruikers van de LAK sterk toegenomen. Bij prioritering van noodzakelijke en gewenste veranderingen in de LAK wordt het brede belang, dus ook het afnemersbelang meegewogen.

Dialogo pensioensector met Ketenbureau LAK vanaf 2019

Sinds 2019 is opnieuw een intensief gesprek gaande tussen de pensioensector en het Ketenbureau LAK met als doel de mogelijkheid te verkennen om de pensioensector grootschalig(er) gebruik te laten maken van de LAK. Hiervoor is een (beperkte) uitbreiding van de gegevensset⁷ van de Loonaangifte noodzakelijk.

Op 19 maart 2021 is de mogelijkheid van het aansluiten van de pensioensector op de Loonaangifteketen in het kernteam LAK besproken. Uitkomst van deze bespreking was de constatering dat het kernteam de maatschappelijke meerwaarde van het aansluiten van de pensioensector én het momentum onderschrijft. Tegelijkertijd is gewezen op noodzaak tot prioritering. Afsproken is dat een vertegenwoordiging vanuit de pensioensector een aantal eerste stappen gaat zetten, waaronder het samen met een aantal pensioenuitvoerders uitwerken van een Business Case teneinde de maatschappelijke impact van het overstappen naar de LAK te bepalen. De uitkomst van deze Business Case biedt input aan voornoemd prioriteringsproces in geval besloten wordt de pensioensector aan te sluiten op de LAK.

De voorliggende Business Case is opgesteld om inzicht en overzicht te creëren rond de kwantitatieve en kwalitatieve impact van het sectorbreed overstappen op het gebruik van de gegevens uit de LAK als primaire bron van gegevensincasso voor (en door) pensioenuitvoerders. De Business Case is opgesteld met als scope 'BV Nederland' dat wil zeggen 'welke kosten maken we in Nederland om loon- en salarisgegevens vanuit de loonadministratie op de juiste, tijdige, volledige wijze in de pensioenadministratie te verwerken en in te zetten ten behoeve van de dienstverlening aan de deelnemers'.

⁷ Gegevensset: de set gegevens die een werkgever per werknemer/inkomstenverhouding periodiek aan moet leveren in het kader van de aangifte over ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen.

Parallel onderzoek door Deloitte naar Pensioengevend salaris

Parallel aan het ontwikkelen van de Business Case is, op verzoek van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, het gebruik van het SV-Loon als Pensioengevend salaris onderzocht. De onderzoekers van Deloitte concluderen dat dit gebruik van SV-Loon in veel sectoren aanzienlijke impact zal hebben (tot tientallen procentpunten) op de pensioenopbouw van de deelnemers. Deze impact is niet evenredig gespreid over leeftijd, inkomens of andere categorieën en daarmee moeilijk te corrigeren. Met andere woorden: vanuit een functioneel perspectief is (beperkte) aanpassing van de gegevensset binnen de LAK ten behoeve van breed gebruik in de pensioensector noodzakelijk⁸. Door de (beperkte) aanpassing van de gegevensset voor Loonaangifte uit te voeren wordt de impact op de pensioenopbouw zoals beschreven in het Deloitte onderzoek ondervangen.

1.2 Aanpak

Brede deelname aan opstellen Business Case

De aanpak voor de Business Case Loonaangifteketen introduceerden we in het voorjaar van 2022 bij een brede vertegenwoordiging van de uitvoerders en fondsen, samen met het voor de invulling van de Business Case ontwikkelde sjabloon. Er was brede participatie vanuit de sector, zowel pensioenfondsen, meestal vertegenwoordigd via hun pensioenuitvoeringsorganisaties, PPI's en verzekeraars. De volgende partijen namen deel aan de aanlevering van gegevens: AZL, Mn Services, PGGM, TKP, Nationale-Nederlanden, a.s.r., SPF Rail en Infra, Achmea Pensioen Services. Een aantal pensioenfondsen participeerde direct bij de aanlevering: BpfBOUW en BPF Schoonmaak.

De deelnemers legden vervolgens namens de fondsen aan de hand van het sjabloon de kwantitatieve gegevens en kwalitatieve aspecten rond het gebruik van de LAK voor de gegevensinwinning vast.

Aanlevering en verwerking informatie

In totaal leverde de betrokken pensioenuitvoerders, voor ongeveer 168.000 werkgevers informatie, op basis van expert schattingen, aan. Na aanlevering controleerde SIVI de gegevens. Indien noodzakelijk -bijvoorbeeld bij onlogische uitkomsten- sprak SIVI met de aanleverende partijen. De geconsolideerde gegevens bespraken we in een gemeenschappelijke sessie met de aanleverende partijen. De representativiteit binnen de pensioensector is door deze wijze van werken zo hoog dat SIVI voorstelt om geen 'opschaling' van de Business Case toe te passen.

Afstemming met leveranciers

Enkele leveranciers van salarisapplicaties -die het verzenden van zowel de UPA als de Loonaangifte ondersteunen- betrok SIVI op bilaterale basis via interviews. Dit deden we om een inschatting te krijgen van de kosten en mogelijke complicaties bij het aanpassen van deze pakketten.

Concurrentiegevoelige informatie delen we niet

De aangeleverde informatie is concurrentiegevoelig. Daarom spraken we af dat SIVI de ontvangen gegevens verzamelt en analyseert; hierbij ondersteund door een vertegenwoordiger uit het Ketenbureau Loonaangifteketen. Om redenen van vertrouwelijkheid zijn in dit rapport concurrentiegevoelige gegevens weggelaten.

1.3 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten waren bij het invullen van de Business Case van toepassing:

1. De voorgestelde extra gegevens worden toegevoegd aan de Loonaangifte. Deze uitbreiding leidt niet tot administratieve lastenverzwaring bij werkgevers omdat deze gegevens al in de administraties van de werkgevers zijn opgenomen en alleen softwarematig toegevoegd moeten worden aan de LAK-interface (het Loonaangiftebericht).

⁸ Rapport: Pensioengevend Loon uit de Loonaangifteketen, Deloitte (belastingadviseurs) april 2022.

2. Alle benodigde gegevens uit de Polisadministratie die noodzakelijk zijn om pensioenrechten vast te stellen zijn beschikbaar voor pensioenuitvoerders. Dit zijn pensioenfondsen, pensioenverzekeraars (collectief pensioen) en PPI's.
3. Aan inrichting van controleprocessen vanuit pensioenperspectief, zal in overleg prioriteit worden gegeven. In overleg wordt vastgesteld of én welke extra controles, voor zover uitvoerbaar binnen de centrale verwerking LAK, kunnen worden toegevoegd. Overige controles kunnen gelijk bij de start van de keten (de loon- en administratiepakketten) worden gedaan.
4. De scope van de Business Case beslaat alle betrokken activiteiten die noodzakelijk zijn om de kwalitatief hoogwaardige gegevens tijdig, juist en volledig bij de pensioenuitvoerder te krijgen van werkgever/loonadministrateur t/m pensioenuitvoerder (en uiteindelijk bij de deelnemer).

1.4 Opzet

Zoals al eerder aangegeven ontwikkelden we voor het maken van de Business Case een sjabloon. De aanleverende partijen vulden dit sjabloon. De informatie van de aanleverende partijen uit de sjablonen is verwerkt in een totaaloverzicht. Van de meeste gegevens in het sjabloon kunnen goede totalen/gemiddelden bepaald worden. Uit de detailgegevens zijn belangrijke conclusies te trekken. De belangrijkste elementen uit de aangeleverde informatie en detail conclusies, lichten we toe in hoofdstuk 2 (kwantitatief) en hoofdstuk 3 (kwalitatief). Hoofdstuk 4 beschrijft een analyse van de uitkomsten, met een toelichting op de effecten per stakeholder. In hoofdstuk 5 trekken we conclusies en doen we aanbevelingen.

2 Business Case Kwantitatief

2.1 Inleiding

SIVI verwerkte de ontvangen informatie over zowel de bestaande situatie (gebaseerd op het gebruik van gegevens die uitgevraagd worden bij de werkgevers via UPA en vergelijkbare oplossingen) als de toekomstige situatie (gebaseerd op het gebruik van de gegevens uit de Polisadministratie zonder verdere uitvraag bij werkgevers). SIVI aggregateerde onder meer de gegevens en berekende de kosten en baten voor de 'BV Nederland'⁹. Dit biedt de mogelijkheid om de oude en de nieuwe situatie met elkaar te vergelijken zonder dat SIVI organisatiedetails over omzet, kosten en dergelijke prijsgeeft.

2.2 Resultaat (Totaal)

De kwantitatieve resultaten laten voor 'BV Nederland' het volgende beeld zien:

- De gehele pensioen- en verzekeringssector geeft per jaar ruim € 217,2 miljoen uit aan het verzamelen, aanvullen, insturen, controleren en corrigeren van gegevens ten behoeve van de pensioenadministraties. Het overgrote gedeelte van deze kosten (€ 198,7 miljoen) zit aan werkgeverzijde.
- De 168.000 werkgevers vertegenwoordigd in deze Business Case gaan er zo'n € 62,6 miljoen per jaar op vooruit, wanneer de aanleverende partijen over zouden overstappen op de LAK. Immers, als het dubbele werk ten behoeve van aanlevering van pensioengegevens (via portalen, uploaden van bestanden, apart invullen van ontbrekende gegevens) komt te vervallen dan wordt op de HR-afdelingen veel tijd bespaard.
- Voor de Pensioenuitvoering is het beeld ook positief: totaal geven de (deelnemende) uitvoerders aan handhaving en gegevensincasso momenteel € 18,5 miljoen per jaar uit. Dit bedrag daalt na migratie naar de LAK naar totaal € 17,0 miljoen: een besparing van € 1,5 miljoen per jaar.
 - Op handhaving wordt € 2,6 miljoen per jaar bespaard;
 - Op administratieve uitvoering nemen de totale operationele kosten (voor de sector) met € 1,1 miljoen toe per jaar. De verklaring voor deze toename is dat een grotere pensioenuitvoerder die zijn gegevensincasso al verregaand heeft gestandaardiseerd verwacht dat de nu al relatief lage uitvoeringslasten iets zullen stijgen bij het overstappen naar de LAK voor gegevensincasso. De relatieve omvang van de kostenstijging is beperkt maar het grote aantal werkgevers bij deze uitvoerder beïnvloedt het totaal.

⁹ De aan deze Business Case deelnemende partijen.

Totaal operationele kosten*	Nu	LAK	Daling
Werkgever	€ 198,7	€ 136,1	32%
Pensioenuitvoering	€ 18,6	€ 17,0	8%
Totaal	€ 217,3	€ 153,1	30%

Figuur 1: Operationele kosten voor en na overstap naar LAK- methodiek¹⁰. * in miljoenen.

2.3 Resultaten per type gegevensincasso

Als we inzoomen op de resultaten van een overstap naar de LAK van de partijen die nu al gebruik maken van gestandaardiseerde incasso interfaces, zoals UPA, versus partijen die werken met gegevensincasso via portalen e.d. dan zien we het volgende beeld:

Portaal partijen	Totaal operationele kosten *	Nu	LAK	Daling
	Werkgever	€ 62,6	€ 36,4	42%
	Pensioenuitvoering	€ 6,3	€ 4,0	36%
	Totaal	€ 68,9	€ 40,4	41%
"UPA" partijen	Totaal operationele kosten *	Nu	LAK	Daling
	Werkgever	€ 136,1	€ 99,6	27%
	Pensioenuitvoering	€ 12,2	€ 13,0	-6%
	Totaal	€ 148,4	€ 112,6	24%

Figuur 2: Resultaten naar type gegevensinwinning. * in miljoenen.

1. Bij niet gestandaardiseerde gegevensincasso (via portalen, ad-hoc aanlevering etc.) zien we een duidelijke efficiency sprong bij alle partijen van 41% wanneer gebruik gemaakt gaat worden van de LAK.
2. Bij gestandaardiseerd gegevensincasso (momenteel via UPA en UPA+) zijn de voordelen voor de werkgevers ook aanzienlijk. De kosten van de uitvoering nemen daarbij op totaal niveau af met 24%. Bij de pensioenuitvoeringskosten van de "UPA" partijen is sprake van een grote spreiding van de resultaten (varieert van – 60% tot + 33% op nominaal relatief geringe bedragen). De verklaring voor deze spreiding is de verwachting van enkele partijen dat de controle kosten na introductie van de LAK zullen toenemen, andere partijen verwachten deze toename niet. Bij "UPA" fondsen waar sprake is van grote handhavingslasten zien we een additionele besparing van ongeveer 10%.

2.4 Investing

De benodigde totale investering komt uit op circa € 33,1 miljoen en wordt maatschappelijk in 0,5 jaar "terugverdiend".

Communicatiekosten:

Een aanzienlijk gedeelte van de transitiekosten wordt besteed aan communiceren en begeleiden van de overstappende werkgevers. Hiervan zijn de aanleverende partijen van mening dat dit in samenwerking efficiënter uitgevoerd kan worden dan nu uit de Business Case blijkt. Van de totaal begroote € 10,4 miljoen,

¹⁰ Dit is inclusief de periodieke kosten voor de LAK-gegevensleveringen uit de Polisadministratie. Zie ook bijlage: "Kosten voor Pensioenuitvoerders voor gegevensleveringen door UWV"

zou naar verwachting 50% bespaard kunnen worden door de communicatie gemeenschappelijk vorm te geven. Hiermee zal de investering € 27,9 miljoen worden in plaats van € 33,1 miljoen.

Kosten van Belastingdienst/UWV/Softwarepakket leveranciers:

Navraag bij de verantwoordelijke partijen binnen de LAK (van UWV/Belastingdienst) heeft geleerd dat de extra kosten voor aanpassing voor de interface (uitbreiding met enkele reeds in het salarispakket aanwezige velden) -wanneer deze aanpassing wordt meegenomen in een reguliere release bij een jaarovergang- nihil zijn. Het gaat concreet over het toevoegen een zevental velden (zie Bijlage: Toe te voegen gegevens). Taak van de sector is derhalve om haar wensen tijdig te fixeren en met de LAK te delen, zodat deze uiterlijk in de 2026 release van de LAK met de reguliere wijzigingen meegenomen kunnen worden. Met deze voorgenomen releasedatum kunnen we een groot gedeelte van de fondsen die wensen over te stappen naar het nieuwe stelsel, in combinatie met aansluiting op de LAK, tijdig faciliteren.

Softwarepakketleveranciers gaven aan jaarlijks aanpassingen aan hun software uit te leveren, waarmee zij de software geschikt houden voor de laatste stand van de wet- en regelgeving. Hiervoor brengen zij geen extra kosten bij klanten in rekening. Wanneer de LAK planmatig de jaarlijkse aanpassingen van het Loonaangiftebericht uitrolt zullen de softwarepakketten deze gegevens vanaf die datum gaan vullen. Tegelijk roepen de softwarepakket leveranciers op om zo spoedig mogelijk daarna te stoppen met de oude manier van aanleveren zodat oude software uitgefaseerd kan worden. Hierdoor wordt niet alleen het administratieve proces simpeler maar ook het onderhoud van de ondersteunende software. De economische (positieve) waarde van deze kostenbesparing is niet meegenomen in de Business Case.

Terugverdientijd:

	Terugverdienjaren	Verdiensten per jaar
Terugverdientijd maatschappelijk	0,5	64 mln

Figuur 3: Terugverdientijd en verdiensten per jaar

Wanneer naar de terugverdientijd voor de 'BV Nederland' wordt gekeken is hier sprake van een 'no brainer', een terugverdientijd van 0,5 jaar is zeer kort en voor 'BV Nederland' en de sector zeer aantrekkelijk.

In dit kader is het ook goed om te kijken naar de verdeling van de kosten en de baten. De kosten voor de migratie moet gefinancierd worden door de uitvoerders (€ 33,1 miljoen) en de operationele efficiëntie die wordt bereikt (€ 1,5 miljoen per jaar) leidt tot een terugverdientijd van ongeveer 22 jaar.

De terugverdientijd wordt overigens ook beïnvloed door het moment waarop de investeringen moeten worden gedaan en het moment dat gegevensincasso daadwerkelijk via de LAK verloopt. De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel speelt hierin een rol.

3 Business Case Kwalitatief

3.1 Inleiding

Naast kwantitatieve input vroegen we voor de uitwerking ook naar kwalitatieve informatie. Gevraagd is naar de voordelen, risico's, aandachtspunten en maatregelen. De komende paragrafen beschrijven en lichten deze aspecten toe. Helaas is het niet mogelijk om hiervan een gekwantificeerde indicatie te maken. Met name omdat de kwaliteit van de huidige dataleveringen te veel verschillend is.

In de LAK wordt voortdurend en periodiek onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de aangeleverde gegevens door de inhoudingsplichtigen. Dit is in het belang van de originele keteneigenaren: Belastingdienst, UWV en CBS. Maar ook alle afnemers hebben hier belang bij.

Ter vergelijking, dit soort controles wordt momenteel niet centraal/geïstitutioniseerd gedaan als onderdeel van huidige de Portalen, UPA, UPA+ interface: iedere uitvoerder heeft hiervoor zijn of haar eigen plausibiliteitscontroles gebouwd en communiceert hierover apart met zijn toeleveranciers van gegevens.

In de pensioensector is momenteel veel aandacht voor het onderdeel datakwaliteit. Als onderdeel van de overgang naar het WTP heeft de toezichthouder DNB aangegeven dat zij verwacht dat fondsen en uitvoerders externe assurance op -een proces dat leidt tot acceptabele datakwaliteit- verkrijgen. Het verbeteren van deze datakwaliteit zou de sector kunnen zien als achterstallig onderhoud: het opruimen van fouten uit het verleden.

De mogelijke overgang naar de LAK kan in dit kader gezien worden als 'kraan dicht', waarmee wordt voorkomen dat door fouten in de aanlevering nieuwe problemen in de datakwaliteit van de administraties ontstaat.

3.2 Voordelen

De volgende kwalitatieve voordelen zijn uit het onderzoek naar voren gekomen:

Volledigheid van werkgevers en werknemers/extra premie: bij gebruik van de gegevens uit de LAK is volledigheid van gegevenslevering beter geborgd. Dit komt door de strakke implementatie van de leververeisten zoals die door de Belastingdienst aan de werkgevers worden opgelegd. Alle werkgevers die een Loonaangifte hebben ingediend staan in de Polisadministratie en alle inkomstenverhoudingen ook. Veel pensioenfondsen gebruiken de koppeling met de Polisadministratie nog niet voor handhaving en missen daardoor premie.

Volledigheid inkomens componenten: alle loon- en inkomenscomponenten van werknemers, die deel uitmaken van de Loonaangiftegegevensspecificatie, lopen mee in de Loonaangifte en komen in de Polisadministratie. Pensioenuitvoerders kunnen deze gegevens geleverd krijgen binnen de grenzen van de wettelijke grondslagen voor het gebruik van gegevens uit de Polisadministratie.

Juistheid van de gegevens van werkgevers en werknemers: in de LAK worden geautomatiseerd controles uitgevoerd die de juistheid van de Loonaangifte borgen. Als identificerende gegevens missen (denk aan BSN) dan dienen deze zo spoedig mogelijk (doorgaans in de volgende periode) alsnog aangeleverd te worden.

Juistheid van de inkomens componenten: ook de inkomenscomponenten worden geautomatiseerd gecontroleerd. Dit is noodzakelijk voor onder meer het juist vaststellen van uitkeringen door UWV maar ook ten behoeve van de VIA (Voor Ingevulde Aangifte), die jaarlijks in maart/april beschikbaar wordt gesteld voor het aangeven van de inkomstenbelasting.

Tijdigheid van de gegevens van werkgevers en werknemers: wettelijke vereisten maken het tijdig indienen van de Loonaangifte noodzakelijk voor werkgevers. Op te laat indienen staan boetes. Hierdoor ontstaan voor de pensioensector betere mogelijkheden om start- en stopbrieven beter en tijdiger te versturen. Het verwerken van gegevens binnen de LAK vergt doorlooptijd, maar gesteld kan worden dat méér dan 95 % van de, aan de poort van de Belastingdienst ontvangen gegevens binnen enkele uren in de Polisadministratie zijn opgenomen. Voor de uitzonderingen geldt een maximum doorlooptijd van 5 dagen. Onderzoek heeft uitgewezen dat de volledigheid van de werknemergegevens in de Polisadministratie aan het einde van de maand volgend op de rapportagemaand circa 98% is, terwijl op dat moment door de pensioenuitvoerders nog steeds op ongeveer 15% van de UPA-gegevens wordt gewacht.

Tijdigheid van de inkomenscomponenten: met de tijdige levering van werkgevers- en werknemersgegevens komen ook de noodzakelijke inkomenscomponenten beschikbaar. Dit zou ook betekenen dat eventuele gevolgen van geen premie wel recht (als gevolg van te trage dataleveringen) in het nieuwe DC-stelsel beter te beheersen zijn.

Efficiënte klantreis: momenteel moeten HR-afdelingen aan meerdere externe partijen gegevens aanleveren. De manier van leveren en de gegevens die geleverd moeten worden is voortdurend aan wijzigingen onderhevig. HR-afdelingen moeten hierop inspelen. Aansluiting van de verschillende leveringen kan eigenlijk niet vastgesteld worden anders dan door de medewerkers van de HR-afdelingen zelf.

Assurance op de volledigheid van de leveringen: door fondsen wordt -in voorkomende situaties- gegevens gericht onderzoek verlangd bij aanleverende partijen teneinde de volledigheid, juistheid van de levering te

kunnen garanderen. De onderzoeksmethoden die hiervoor gebruikelijk zijn geven over het algemeen een zekerheid op een totaalniveau met een afwijking van 5%. De aangifte- en correctie systematiek van de LAK bewerkstelligt de consistentie tussen loon, loonbelasting en pensioenafdracht op deelnemer en totaalniveau.

Versnelling van de premie inning: door de snellere levering van gegevens vanuit de LAK kan de daaropvolgende premie-inning door de fondsen tijdiger plaatsvinden en kunnen ook de bedragen sneller in de persoonlijke pensioenpotjes van de deelnemer bijgeschreven worden.

Sectorbrede voordelen: de Polisadministratie wordt de generieke gegevensbron voor alle pensioen- en aanverwante regelingen waardoor de kans op data-gedreven uitvoeringsverschillen tussen pensioenuitvoerders verminderd. Tevens zouden de Polisadministratie-pensioenaangifte-gegevens naar de deelnemers kunnen worden ontsloten waardoor de deelnemer inzicht krijgt in de gegevens van de periodieke pensioenopbouw.

Deelnemers zien de aansluiting tussen salaris en pensioen beter: door de één op één aansluiting tussen de loonstrook en de Loonaangifte zien deelnemers in de maand volgend op de rapportagemaand de effecten van salarisaanpassingen doorwerken in hun pensioengegevens. Daarnaast zouden de Polisadministratie-pensioenaangifte-gegevens naar de deelnemers kunnen worden ontsloten, bijvoorbeeld via mijn.uwv.nl, waardoor een deelnemer via een neutrale bron inzicht kan krijgen in de gegevens van de periodieke pensioenopbouw.

Verwijderen van oude interfaces: als -na overstap naar de LAK- ook de oude software wordt uitgefaseerd bespaart dit kosten en vermindert de foutgevoeligheid in de aansluiting van de loon- en salarisadministratiepakketten op de pensioenadministraties in Nederland. In het gebruik van veel verschillende software treden vaak aansluitproblemen op, deze worden hierdoor voorkomen.

Correctie bij fout geleverde gegevens: binnen de LAK worden foutief geleverde gegevens teruggekoppeld aan de inhoudingsplichtige. Deze laatste wordt daarbij verzocht zo spoedig mogelijk de foutieve gegevens te corrigeren (doorgaans in de volgende maand). Hierdoor zal een fout in de pensioen(deelnemer)administratie, voortvloeiend uit een fout in de werkgeveradministratie, doorgaans maximaal 1 maand bestaan. Daarnaast kunnen ook afnemers van de gegevens van de LAK (zoals pensioenuitvoerders) vermeende fouten doorgeven aan de Belastingdienst/UWV, waarna deze – na onderzoek – eveneens worden teruggekoppeld aan de werkgever met het verzoek deze fouten te corrigeren.

Deelnemers die (actief) deelnemen aan meerdere regelingen: het kan voorkomen dat deelnemers actief zijn in meerdere pensioenregelingen. Dat zou kunnen leiden tot een iets vertekend resultaat per deelnemer. De opbrengsten, kosten en investeringen op totaalniveau worden hierdoor echter niet of nauwelijks geraakt omdat die maar heel beperkt samenhangen met het aantal deelnemers. Anderzijds hoeft een werkgever nog maar één aanlevering te doen voor zijn werknemers ook al nemen die deel aan meerdere regelingen bij verschillende pensioenuitvoerders.

3.3 Risico's

De benoemde risico's, inclusief de bespreking van die risico's, volgt hierna.

3.3.1 Afhankelijkheid

Gebruik van de LAK brengt afhankelijkheid van de overheid en overheidsuitvoeringsinstanties met zich mee.

Zo'n 1.100 afnemers gebruiken nu de LAK, waaronder inbegrepen enkele ketens van partijen (o.a. de "Keten voor derdenbeslag"). Het risico dat 'de overheid' wijzigingen doorvoert waarbij afnemers voor onoplosbare problemen komen te staan, is ondervangen doordat voor alle voorgestelde wijzigingen uitvoeringstoetsen worden uitgevoerd waarbij men ook het effect op reeds bestaande afnemers en toeleveranciers meeneemt. De pensioensector kan maatregelen nemen om dit risico verder te verkleinen door vertegenwoordigers deel te laten nemen in het Afnemersoverleg Loonaangifteketen.

3.3.2 Controlebeperkingen

Loon-in of loon-over systematiek: welke methodiek wordt nu afgedwongen door de LAK? Beide methodieken zijn bij de LAK toegestaan, mits een bestendige gedragslijn wordt gehanteerd. In de praktijk wordt door werkgevers meestal een mix van deze methodieken toegepast. Zuiver loon-in of loon-over komt nauwelijks voor. Overigens ontvangen nu ook de pensioenfondsen via de UPA en andere koppelingen zowel loon-in als loon-over gegevens en combinaties daarvan.

Controle op deelname aan vrijwillige regelingen: de LAK kent geen methode om de volledigheid van het doorgeven van gegevens in het kader van deelname aan vrijwillige pensioenregelingen af te dwingen. De volledigheidcontrole hierop is nu ook niet mogelijk en ligt vooralsnog ook niet voor de hand binnen de LAK. Het inwinnen/doorgeven van gegevens die samenhangen met deelname aan vrijwillige pensioenregelingen dient nog nader onderzocht te worden.

Consistentie controle op de relatie tussen het SV-loon en de gewerkte uren: binnen de LAK wordt geen verbandscontrole uitgevoerd tussen gewerkte uren en betaald salaris. Wel worden op onderdelen plausibiliteitscontroles onderzocht en/of toegepast.

Inhoudelijke controle op extra (pensioen)gegevens door UWV en Belastingdienst: voor de toe te voegen velden (zie: Bijlage: Toe te voegen gegevens) zijn –uiteraard- (nog) geen controles beschikbaar binnen de LAK. Nader onderzoek en overleg moet uitwijzen of controles op deze velden mogelijk en wenselijk zijn. Voor de hand liggende oplossingsrichting is (zowel voor LAK als voor UPA) om deze controles uit te voeren tijdens het voorbereiden van Loonaangifte door de werkgever. Daardoor worden, nog voor de Loonaangifte gegevens bij de Belastingdienst/UWV aankomen, eventuele fouten/afwijkingen bij de bron gedetecteerd en gecorrigeerd. De leverkwaliteit wordt hierdoor verhoogd.

Bij een aantal pensioenregelingen kan de pensioenuitvoerder op basis van de LAK-gegevens niet de volledige pensioenpremieberekening op deelnemer niveau controleren: de in bijlage 6.1 genoemde (pensioengevende) inkomensgegevens worden door de werkgever bepaald op basis van de regels van de pensioenuitvoerder/pensioenregeling aan de hand van de informatie uit de werkgevers HR-/Salarisadministratie. De LAK, inclusief de “toe te voegen gegevens”, levert slechts een subset van de informatie uit de HR-/Salarisadministratie aan de pensioenuitvoerder. De pensioenuitvoerder zal daardoor niet in alle gevallen de pensioengevende inkomens kunnen narekenen. Ook na invoering van – vereenvoudigde – NPC-regelingen kan dit voorkomen. Voor dit (mogelijke) probleem kan overwogen worden om de inhoudelijke controles gelijk bij het aanleveren van de gegevens vanuit het loon en salarisadministratiepakket uit te voeren (**controle aan de bron**). In het pakket zijn immers alle hiervoor benodigde basisgegevens beschikbaar. Eventuele fouten kunnen direct bij de bron worden gecorrigeerd. Een ander – aan te bevelen alternatief – is - om in (de NPC) pensioenregelingen voor het pensioengevend inkomen **aan te sluiten op SV-loon en/of andere bestaande Loonbegrippen uit de LAK**. Deze “lonen” vallen binnen de controles die Belastingdienst en UWV standaard uitvoeren en zijn daarmee gegarandeerd.

3.3.3 Procesbeperkingen

Terugwerkende kracht: na een overstap op de LAK zullen pensioenuitvoerders mutaties vragen die soms leiden tot terugwerkende kracht processen bij Belastingdienst/UWV. Belastingdienst/UWV handelt in het afnemersbelang en daartoe behoort ook het doorvoeren van mutaties met terugwerkende kracht.

3.3.4 Datakwaliteit

Het BSN klopt niet altijd en het betreffende veld is soms leeg: in voorkomende gevallen is het mogelijk binnen de LAK – tijdelijk – van het personeelsnummer gebruik te maken. Dit komt zelden voor en is uitsluitend toegestaan voor nieuwe werknemers die nog geen BSN hebben gekregen. Werkgevers dienen bij iedere werknemer het juiste BSN op te geven. In die situaties waarbij voor een werkgever nog geen BSN bekend is, dient de werkgever het personeelsnummer van de betreffende werkgever op te geven. En dient binnen twee maanden alsnog het BSN van de betreffende werknemer via de Loonaangifte doorgegeven te worden, waarna dit BSN met terugwerkende kracht in de eerder ingediende Loonaangiftegegevens voor deze werknemer wordt opgenomen.

Worden geconstateerde fouten in de Polisadministratie binnen een redelijke termijn opgelost: fouten in de Loonaangiftegegevens die via de Belastingdienst zijn teruggekoppeld aan de werkgever, worden door die werkgever gecorrigeerd aangeleverd, veelal in de daaropvolgende Loonaangifteperiode. Op dit proces vindt monitoring plaats.

Blijft er een mogelijkheid om de werkgever te vragen een aangepaste Pensioenaangifte te doen: deze mogelijkheid blijft bestaan maar krijgt een ander logistiek proces via de LAK. Elke wijziging (correcties, aanvullingen en vervangende gegevensleveringen) moet idealiter als (correctie)Loonaangifte, via de systematiek van de LAK, worden ingediend, zodat de volledige aansluiting tussen inkomstenverhouding, loon, premie, belasting en pensioenpremie consistent blijft.

3.3.5 Piekbelasting

Gegevenslevering vanuit de Polisadministratie leidt tot piekbelasting bij de pensioenuitvoerder: dit hangt sterk af van de huidige werkwijze van de pensioenuitvoerder. Bij sommige (wat minder geavanceerde) uitvoerders komen de gegevens verspreid per werkgever of verspreid over het jaar binnen. Bij het uitvragen van de Polisadministratie van UWV komen de gegevens van alle werkgevers van het pensioenfonds in bulk binnen. De partijen die momenteel werken met UPA-levering hebben hier nu ook al mee te maken.

3.4 Aandachtspunten

3.4.1 Business Case

De Business Case is opgesteld door pensioenuitvoerders. Op basis van de inschattingen van de BC-deelnemers komen de baten uit de Business Case vooral terecht bij de werkgevers.

Conservatief/prudent: de impact is conservatief ingeschat en mogelijkheden om deze uitkomsten te 'schalen' zijn niet gebruikt. Ook de effecten van samenwerking tussen partijen (pensioenuitvoerders), bijvoorbeeld op het gebied van communicatie, zijn niet meegenomen in het resultaat.

Lopende/overlappende investeringen: samenloop met andere investeringen, bijvoorbeeld in het kader van de invoering van de WTP, maakt het vaststellen van zuivere investering voor aansluiting op de LAK lastig. Naar verwachting kan efficiency worden bereikt door zaken gemeenschappelijk op te pakken (waaronder de communicatie met de werkgevers over de migratie). De mogelijke baten hiervan zijn niet meegenomen in de resultaten van deze Business Case.

Bij hybride situatie verslechtert de Business Case:

De situatie waarin aansluiting op de LAK en andere aanleveringsformaten naast elkaar worden gebruikt dient zo kort mogelijk te zijn omdat anders de Business Case voordelen voor de werkgevers, SWO's en pensioenuitvoerders niet of niet volledig worden gerealiseerd en de extra software en koppeling wel moet worden gebouwd en onderhouden.

3.4.2 Bijzondere situaties en datakwaliteit

Geen-verloning situaties: bij het combineren van de Loon- en Pensioenaangifte vormen situaties waarin geen verloning plaatsvindt een probleem als de pensioenopbouw wel moet doorlopen. Voor deze (uitzonderlijke) situaties moet onderzocht worden of door de betreffende werkgevers een reguliere Loonaangifte kan worden gedaan met een SV-loon 0 (nul) en een gevuld pensioengevend salaris.

Processen, controles bij de bron: naast de LAK-gegevens zal ook over processen zoals controles en rekenmethodieken moeten worden nagedacht. Uit eerdere vragen en antwoorden is al duidelijk geworden dat een voor de hand liggende oplossingsrichting is om een controlemodule te maken die voorafgaand aan aanlevering van de LAK gegevens binnen de aangiftesoftware doorlopen moet worden. De loon- en salarisadministratie-pakketten beschikken hiervoor reeds over een koppeling.

Regelingen: gegevens, processen en pensioenregeling moeten op elkaar zijn afgestemd. In eerder onderzoek¹¹ is geconcludeerd dat vrijwel alle pensioenregelingen in Nederland uitgevoerd kunnen worden als de gegevensset van de LAK wordt uitgebreid met de gevraagde zeven velden is. Als desalniettemin gegevens ontbreken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de pensioenregeling, zal de oplossing daarvoor gevonden moeten worden in een aanpassing van de processen of de pensioenregeling.

Verbreding van de werkingssfeer van LAK informatieverstrekking: pensioenuitvoerders ontvangen middels de LAK een zeer hoogwaardige en rijke bron van informatie die ze (uitsluitend!) mogen gebruiken voor het uitvoeren van hun wettelijke taak; het uitvoeren van 2^e pijler pensioenregelingen

Verzekeraars kunnen ook pensioenuitvoerder zijn. In die hoedanigheid voeren ook zij collectieve 2^e pijler pensioenregelingen uit die binnen de werkgever-werknemer verhouding vallen, vaak aangevuld met collectieve verzekerde regelingen die deel uitmaken van het arbeidsvoorwaardenpakket van een werkgever. Voorbeelden hiervan zijn regelingen op het vlak van vooroverlijden, ziekte en arbeidsongeschiktheid. Hiernaast zijn er nog sociale en opleidingsfondsen die uitvoering geven aan tussen werkgevers en werknemers afgesproken doelen zoals inkomenssteun en ontwikkeling van personeel binnen de bedrijfstak.

Voor de Loonaangifte, de uitvoering van pensioenregelingen, collectieve verzekeringen en sociale-regelingen zijn werknemergegevens nodig. De (verrijkte) LAK-gegevens voorzien in de gegevensbehoefte voor al deze regelingen.

LAK-gegevens mogen echter op grond van bestaande SUWI-regelgeving slechts verstrekt worden voor regelingen die onder de Pensioenwet vallen. In afstemming met de verantwoordelijke ministeries moet worden bekeken of een wettelijke grondslag kan worden gecreëerd om gegevens uit de Polisadministratie beschikbaar te stellen voor de uitvoering van **alle collectieve regelingen** (afpraak tussen werkgevers en werknemers of hun organisaties) die voorzien in een pensioen, inkomens-, arbeidsongeschiktheid of studievoorziening.

Rappelcyclus: pensioenuitvoerders kennen een rappelsystematiek. Binnen de LAK wordt tegen het einde van de (betalings)termijn gebeld met grotere werkgevers die nog geen aangifte hebben gedaan. Indien de aangifte te laat wordt ingediend volgt een boete. Te laat ingediende Loonaangiftes door werkgevers komt daardoor in de praktijk bijzonder weinig voor.

4 Analyse

4.1 Business Case

Zoals eerder aangegeven in hoofdstuk 2 is de Business Case voor 'BV. Nederland' zeer positief en kent een korte terugverdientermijn. Tegelijk blijkt uit hoofdstuk 2 dat de manier waarop de Business Case terugverdiend

¹¹ Consultatiedocument Loonaangifteketen v.1

moet worden onevenwichtig is, de grote investeringen moeten worden gedaan door de pensioenuitvoerders terwijl de opbrengsten voor het overgrote gedeelte vallen aan de zijde van de werkgevers.

In dit hoofdstuk gaan we nader in op wat aanvullende interessante observaties:

De spreiding tussen de aangeleverde cijfers tussen de cases is aanzienlijk. Het totaal resultaat sluit aan bij de verwachtingen maar de verschillen tussen de verschillende pensioenuitvoerders in de Business Case zijn groot. Deze verschillen laten zich goed verklaren wanneer ingegaan wordt op een aantal specifieke kenmerken van de aanleverende partijen.

Per saldo werkt de Business Case voor de meeste ketenpartijen positief uit. Over de resultaten van pensioenuitvoerders die nu al met een gestandaardiseerde vorm van Pensioenaangifte werkten bestaat twijfel.

1. Bij niet gestandaardiseerde gegevensincasso (via portalen, ad-hoc aanlevering etc.) zien we een duidelijke efficiency sprong bij alle partijen van 41% wanneer gebruik gemaakt gaat worden van de LAK.
2. Bij gestandaardiseerd gegevensincasso (momenteel via UPA en UPA+) zijn de voordelen voor de werkgevers ook aanzienlijk. De kosten van de uitvoering nemen daarbij op totaal niveau af met 24%. Bij de pensioenuitvoeringskosten van de "UPA" partijen is sprake van een grote spreiding van de resultaten (varieert van – 60% tot + 33% op nominaal relatief geringe bedragen). De verklaring voor deze spreiding is de verwachting van enkele partijen dat de controle kosten na introductie van de LAK zullen toenemen, andere partijen verwachten deze toename niet. Bij "UPA" fondsen waar sprake is van grote handhavingslasten zien we een additionele besparing van ongeveer 10%.

Concluderende opmerkingen bij kwantitatieve Business Case:

De onevenwichtigheid van een Business Case komt vaker voor bij ketenintegratie/ketenefficiency vraagstukken. De besparingen vallen immers lang niet altijd aan de zijde waar de investeringen moeten worden gedragen. Een oplossing hiervoor kan zijn het gezamenlijk opbrengen van een eenmalig projectbudget om de transitie te financieren. Dit kan gebeuren met bijvoorbeeld een eenmalige bijdrage van werkgevers, of een eenmalige bijdrage van de opdracht gevende fondsen. Hiermee wordt de overgang naar een evident efficiëntere werkwijze voorgefinancierd.

4.2 Controles

In met name het kwalitatieve deel van de Business Case kwamen de nodige aspecten rond controles aan de orde. In deze paragraaf wordt daarom nader ingegaan op het controleren.

4.2.1 Controle processen LAK

De **Belastingdienst** controleert de van de werkgever ontvangen LAK-gegevens op:

- Technische eisen.
- Inhoudelijke eisen (XSD).
- Logische eisen.

Als de aangifte niet aan de eisen voldoet ontvangt de indiener van de aangifte daarvan een digitale foutmelding (foutrapport) en moet hij de aangifte herstellen en opnieuw indienen.

Als het **UWV** de LAK-gegevens ontvangt worden deze direct – nog voor controle – vastgelegd in de Polisadministratie. Meer dan 95% van de door UWV ontvangen gegevens staan binnen enkele uren in de Polisadministratie. Fouten die worden gevonden tijdens de controles, worden teruggekoppeld via het standaard terugkoppelproces (nieuwe, aangepaste of een correctie aangifte).

Bij UWV vinden de aanvullende inhoudelijke controles plaats op het werknemersdeel (nominatieve deel) van het aangiftebericht, bijvoorbeeld de controle van de combinatie geboortedatum en BSN in de BRP. UWV voert proces-, plausibiliteits- en inhoudelijke controles uit en stelt trendanalyses samen. UWV koppelt geconstateerde inhoudelijke fouten via de Belastingdienst – per brief - terug aan de werkgever en/of de salarisadministrateur, met het verzoek de gemaakte fouten direct middels een correctie-aangifte of in de volgende aangifte te herstellen.

Als een **afnemer** (bijvoorbeeld een pensioenuitvoerder) constateert dat gegevens in de Polisadministratie niet correct zijn, dan dient de afnemer dit, met de bijbehorende onderbouwing, bij het UWV te melden. Het UWV onderzoekt de melding en als inderdaad sprake is van een fout, dan zet UWV het signaal door naar de Belastingdienst, die het vervolgens in behandeling neemt. De Belastingdienst benadert de werkgever met de opdracht om de gegevens te herstellen middels een correctie-aangifte of in de volgende aangifte.

4.2.2 Controleprocessen pensioenuitvoering IST en SOLL

Bij het overschakelen op de LAK is het aantal geleverde gegevens over het algemeen minder dan in de huidige situatie. De voor de hand liggende vraag is hoe controles dan moeten plaatsvinden.

Huidige situatie

Bij portalen / ad hoc koppelingen: worden alleen de voor de Pensioenaangifte relevante gegevens naar de pensioenuitvoerder gestuurd en verwerkt in de administratie. Aansluiting met de brongegevens kan dan niet worden gemaakt en wordt veelal (eenmaal per jaar achteraf) door een accountant vastgesteld.

Bij UPA/ UPA+: worden maandelijks een grote set gegevens van de werkgever naar de pensioenuitvoerder gezonden. Bij ontvangst van de gegevens van de werkgever controleert de pensioenuitvoerder het complete deelnemersbestand door de van de werkgever ontvangen pensioenbedragen (premie, grondslag etc.) per werknemer/deelnemer na te rekenen. Dat is mogelijk omdat alle, voor die berekeningen benodigde gegevens deel uitmaken van de tussen werkgever en pensioenuitvoerder afgesproken gegevensset (UPA/UPA+).

Toetsen Pensioenaangifte: veel pensioenuitvoerders ontvangen nu ook al gegevens uit de Polisadministratie. Die gegevens worden vooral gebruikt als middel om de (volledigheid van de) Pensioenaangifte van de werkgever te toetsen, of tijdigheid van de verzending van start- en stopbrieven te borgen.

Nieuwe situatie

In de nieuwe situatie, waarin gebruik wordt gemaakt van de gegevens uit de Polisadministratie, zal voor sommige regelingen niet de complete benodigde gegevensset voor die controle aanwezig zijn. In die situatie is het noodzakelijk de controles anders te organiseren. Dit vereist overleg met de sector en de SWO's.

SWO's zijn gezien hun rol gewend om de pensioenpremieberekening nauwgezet uit te voeren, zij doen dit nu vaak al voor bepaalde pensioenfondsen/uitvoerders. We voorzien hiervoor mogelijke vier oplossingsrichtingen:

1. De controles worden beschreven/gespecificeerd en vervolgens wordt de inbouw en test hiervan overgelaten aan de SWO's.
2. De controles worden uitgevoerd bij de werkgever/salarisadministrateur op basis van een door de pensioensector aangeleverde controlemodule of webservice.
3. De pensioenregelingen worden zodanig aangepast dat de bestaande controles in de LAK volstaan
4. Er wordt aan de LAK gevraagd om extra controles uit te voeren ten behoeve van de pensioensector op de toe te voegen zeven data-elementen.

4.3 Voordelen/nadelen voor verschillende stakeholders

Wanneer de voor- en nadelen van de Business Case LAK per stakeholder worden uitgewerkt ontstaat het volgende beeld:

Werkgevers: voor de werkgevers betekent de overstap naar de LAK een verandering, maar voornamelijk een vereenvoudiging van de werkwijze. In de toekomst is aparte/dubbele aanlevering van gegevens ten behoeve van pensioenadministratie niet meer nodig en kan gelijk bij invoer van gegevens gecontroleerd worden of deze gegevens juist zijn, waardoor correctiewerk niet meer nodig is c.q. veel minder zal voorkomen. Gezien het grote aantal aanleverende werkgevers is de Business Case hier zeer positief.

Systeemhuizen (SWO): voor de SWO's betekent de overstap op de LAK dat de huidige koppelingen richting UPA/UPA+ en andere interfaces op termijn uitgefaseerd kunnen worden. De Pensioenaangifte loopt dan immers via LAK. Controles kunnen worden uitgevoerd middels één van de bovenstaande alternatieven. Hierdoor wordt naar verwachting de verwerking eenvoudiger, de gebruikersdialoog vriendelijker en is minder softwareonderhoud nodig. De projectkosten van de overgang vallen binnen de reguliere kosten van het jaarlijks leveren van een nieuwe releases die aangepast zijn voor de laatst bekende wet-/regelgeving.

Pensioenuitvoerders: krijgen gemiddeld sneller, juister en vollediger de werkgever- en deelnemergegevens binnen. Dit levert een grote vooruitgang op in de datakwaliteit en volledigheid van de gegevens en vormt hiermee een goed fundament voor het datakwaliteitsbeleid op weg naar het WTP-tijdperk. Tevens wordt door de tijdigheid en volledigheid van de ontvangen gegevens het 'geen premie wel recht' probleem kleiner. Handhavingskosten gaan significant omlaag en administratiekosten van de fondsen enigszins omlaag.

Voorts moeten pensioenuitvoerders de interface voor het ontvangen van werkgever en deelnamegegevens aanpassen aan de nieuwe wijze van leveren. Dit zijn projecten die geprioriteerd moeten worden. De baten van het gebruik van de LAK (zie hiervoor ook hoofdstuk 2) zijn overduidelijk voor pensioenuitvoerders die nog werken via portaaloverlevering of ad-hoc interfaces, maar leveren vanuit het perspectief van de gezamenlijke pensioenuitvoerders onvoldoende op om een standalone Business Case voor de pensioenuitvoerders realistisch te maken. Externe financiering (van werkgevers, subsidiestromen en/of fondsen) kan dit goed ondervangen.

LAK: voegt met deze toevoeging een significante groep afnemers toe aan de afnemers van de LAK. Kwaliteitssignalen die door deze nieuwe afnemers worden doorgegeven dragen bij aan de kwaliteit van de gegevens in de Polisadministratie en daarmee aan de kwaliteit van de gegevens voor alle afnemers. De keten wordt ook verrijkt waardoor beter zicht ontstaat op de pensioenstromen in Nederland (voor bijvoorbeeld CBS).

Toezichthouder: de prudentieel toezichthouder (DNB) zal altijd de nadruk leggen op beheerste bedrijfsvoering. Bij het gebruik van de LAK wordt evident overgeschakeld naar een zeer beheerste en kwalitatief hoogwaardige keten, waarmee de bron voor toekomstige datakwaliteit is gelegd. Hiermee wordt 'de kraan dicht gedraaid' voor mogelijke toekomstige fouten in pensioenadministraties.

Deelnemer: last but not least: een efficiëntere keten leidt uiteindelijk tot meer euro's in de persoonlijke pensioenpot van de deelnemer, of een lagere benodigde premie om tot vergelijkbaar pensioenresultaat te kunnen komen. Daarnaast is er een directe aansluiting tussen loon/salaris en pensioengegevens en is de kans op fouten aanzienlijk kleiner. Deelnemers kunnen erop vertrouwen dat premie ook werkelijk afgedragen wordt. Kortom: de deelnemer heeft op termijn betrouwbare vulling van zijn/haar pensioenpot, UPO en een hogere pensioenopbrengst tegen gelijke kosten of een lagere pensioenpremie.

5 Conclusies/Aanbevelingen

5.1 Conclusies

De overstap van het huidige scala aan koppelmogelijkheden voor werkgever- en deelnemergegevens naar de LAK is op 'BV Nederland' niveau een zeer aantrekkelijke Business Case. In dit rapport is op hoofdlijnen naar de economische, kwalitatieve, technische en beheersmatige aspecten hiervan gekeken. Een hele sector over laten stappen op de LAK is een aanzienlijke operatie en kan alleen gefaseerd plaatsvinden.

De LAK overgang koppelen aan de transitie van het nieuwe pensioenstelsel is enerzijds logisch (nieuwe regeling, nieuwe manier van werken, invaren en controle van evenwichtigheid voor de deelnemers etc.), maar kan anderzijds ook een uitdaging zijn (samenloop van capaciteitsvraag, groot beslag door WTP-transitie).

De afweging hierin zal per fonds of PUO gemaakt moeten worden. Bij pensioenuitvoerders met een goed beheerste overgang naar de WTP en een heldere applicatie-architectuur is de LAK migratie parallel uit te voeren. Bij pensioenuitvoerders die een krappe migratieplanning hebben is deze ruimte vermoedelijk minder. In ieder geval is de terugverdientijd voor de pensioenuitvoerders als geheel lang en is externe financiering nodig om ook voor hen de Business Case positief te krijgen. Er is geen inhoudelijk noodzaak om de migratie gereed te hebben vóór of tegelijk met de invoering van de WTP.

Voor fondsen en uitvoerders met relatief veel handhavingslasten is de Business Case positiever en voor pensioenuitvoerders met portalen en handmatige koppelingen is de overgang naar LAK zeer aantrekkelijk en sterk aan te bevelen.

5.2 Aanbevelingen

Ieder onderzoek roept nieuwe vragen op en kent aanbevelingen voor vervolgstappen. Dit onderzoek levert de volgende aanbevelingen/vervolgstappen op:

1. Presenteer de Business Case in het Kernteam Loonaangifteketen.
2. Presenteer de Business Case aan de gezamenlijke vergadering van de Advies en Uitvoeringsraad, het Verbond van Verzekeraars (Sector Collectief Leven) en het Bestuur Pensioenfederatie.
3. Organiseer een 'gemeenschappelijk overleg' met betrokken partijen (ministeries, keteneigenaren, pensioenfondsen en –uitvoerders, softwareontwikkelaars) om de haalbaarheid en wenselijkheid van de oplossingsrichtingen af te stemmen.
4. Stel met elkaar vast of de uitkomsten van de Business Case aanleiding geven om aansluiting van de pensioensector op de LAK verder op te pakken.
5. Indien ten aanzien van punt 4 positief besloten wordt, zal het 'gemeenschappelijk overleg (zie punt 3.)' een verzoek doen aan het projectteam ondersteund door SIVI om in afstemming met de betrokken partijen een concept roadmap uit te werken voor de aanpak van het vervolgtraject.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage: Toe te voegen gegevens

Door de gegevens in de Loonaangifte op te nemen wordt het gebruik van de Loonaangifte voor gegevensincasso ondersteund. De gegevens kunnen per regeling (pensioenregeling, vrijwillige regeling, sociale regeling) worden opgegeven. De werkgever stelt de toe te voegen gegevens vast met behulp van zijn salarispakket aan de hand van gegevens en de pensioenrekenregels die daarin zijn vastgelegd.

Toe te voegen	Belang van de toevoeging	Definitie van het gegeven
Pensioengevend inkomen vast	Door de introductie van dit gegeven kan, in tegenstelling tot de bestaande versie van de Loonaangifte gegevensset, voor elke willekeurige pensioenregeling het vaste pensioengevende inkomen worden doorgegeven via de LAK.	Vaste inkomensbestanddelen waaronder, vakantietoeslag, en andere vaste - jaarsalaris - componenten, waarover op basis van een pensioenregeling pensioenrechten worden opgebouwd.
Pensioengevend inkomen variabel	De pensioenopbouw voor variabele inkomenscomponenten wijkt veelal sterk af van die van vaste inkomenscomponenten. Door toevoeging van dit gegeven wordt variabel pensioengevend inkomen herkenbaar zodat de pensioenuitvoerder in staat is tot correcte pensioenopbouw.	Inkomen wat per maand of per 4 weken sterk kan verschillen en waarover op basis van een pensioenregeling specifieke pensioenrechten worden opgebouwd.
Regelingkenmerk	Door toevoeging van dit gegeven in de LAK kan verband gelegd worden tussen enerzijds de Loonaangiftegegevens en anderzijds de vaste bedragen en rekenkundige formules die moeten worden toegepast bij de premieberekening en de rechtvaststelling. Zonder dit gegeven is vrijwel geen enkele pensioenregeling uitvoerbaar op basis van de Loonaangiftegegevens.	Een gegeven dat een pensioenregeling uniek identificeert.
Parttime percentage	Het kunnen verwerken van pensioengevend deeltijdwerk. Voor de meeste pensioenregelingen kan deze factor niet worden afgeleid uit de beschikbare Loonaangiftegegevens.	Het quotiënt van het aantal verloonde uren waarover pensioenopbouw plaatsvindt en de contracturen bij een volledig dienstverband.
Soort verminderd loon	Door de toevoeging van dit gegeven ontstaat de mogelijkheid om de verschillende consequenties voor de pensioenopbouw, die horen bij de diverse soorten verminderd loon, te bepalen.	Een code die de reden voor de vermindering van het loon identificeert.
Percentage verminderd loon	Door toevoeging van dit gegeven wordt het mogelijk om aan de hand van Loonaangiftegegevens te bepalen voor welk percentage de pensioenopbouw en/of de pensioen risicodekking door moet lopen ondanks dat feitelijk geen of verminderd loon wordt betaald.	Het percentage waarmee het inkomen is verminderd.
Ingehouden pensioenpremie	Door toevoeging van dit gegeven kan de premievaststelling door de werkgever aan de pensioenuitvoerder worden doorgegeven waardoor deze premie direct in rekening kan worden gebracht of worden vergeleken met de eigen premievaststelling.	De door de werkgever berekende pensioenpremie.

Tabel 1: Overzicht toe te voegen gegevens Loonaangifte

In het onderzoek uit 2019 is geconcludeerd dat na toevoeging van deze 7 gegevens vrijwel alle pensioenregelingen kunnen worden uitgevoerd met gegevensinwinning via de LAK mits ook de bijbehorende aanpassingen in processen, uitvoeringsovereenkomsten en bepaalde regelingsaspecten worden doorgevoerd. Zie in dit verband Consultatiedocument Loonaangifteketen v.1.pdf 4.3 en 7.10: Bijlage: vergelijking extra UPA gegevens met Loonaangiftegegevens.

6.2 Bijlage: Kosten voor pensioenuitvoerders voor gegevensleveringen door UWV

Hieronder een overzicht van de kosten die het UWV in rekening brengt voor de Loonaangiftegegevenslevering uit de Polisadministratie. De kosten gelden per pensioenuitvoerder.

2022 Tarief excl. 21% BTW		
Configuratiekosten	Eenmalig	€ 1.433
Levering werkgevergegevens a.d.h.v. sectorcode	Periodiek	€ 78
Levering Loonaangiftegegevens BSN	Periodiek	€ 78

Tabel 2: Kosten configuratie en levering van LAK-gegevens uit de "Polisadministratie"

Na de toevoeging van de 7 extra gegevens aan de uitvraag van de pensioenuitvoerder worden voor deze wijziging eenmalig de configuratiekosten in rekening gebracht. Vervolgens zullen bij iedere periodieke levering de leveringskosten worden doorberekend. Bedrijfstakpensioenfondsen zullen over het algemeen zowel de "Levering werkgevergegevens" als de "Levering Loonaangiftegegevens" afnemen.